

Keniaan Eliud Kipchoge leverde een fenomenale prestatie, al is er ook kritiek

Marathonrecord: straffe maar geen zuivere koffie

Twee uur lang leverde een Keniaan in een wit shirt en witte schoenen, te midden van zeven mannen in het zwart met roze schoenen, een van de saaieste en tegelijk meest fascinerende sportprestaties aller tijden. Hij vertrok om 8.15 uur aan 21 kilometer per uur achter een elektrische auto en hield dat 1 uur, 59 minuten en 40 seconden vol. Maar daar zaten zijn hazen en zijn schoenen ook voor veel tussen.

HANS VANDEWEGHE

Geen mens is begrensd, luidde de tagline achter de *Ineos 1:59 Challenge*, het project van de chemiegigant om met de snelste marathonloper ter wereld de 42,195 kilometer onder de twee uur af te leggen. De mens is wel degelijk begrensd, maar er zit meer rek op technologie en het creëren van ideale omstandigheden een rol kunnen spelen. Dat is precies waar het vandaag over ging.

Een eerdere poging daartoe - toen Sub2Hr geheten - was mislukt in de lente van 2017 op het autocircuit van Monza. De bochten waren flauw, maar het waren er toch te veel, en toeschouwers waren er te weinig. In Wenen vandaag stonden ze hier en daar rijen dik langs het lijnrechte parcours op de Praterallee waar Eliud Kipchoge en zijn 'hazen' - de hulplopers - vier rondjes en een half liepen. Iets voorbij kwart over tien werd geschiedenis geschreven: zaterdag liep de mens een marathon voor het eerst onder de twee uur.

De wedstrijd was alleen te volgen op de Ineos-livestream en de commentaar was daardoor niet bepaald het meest journalistieke of neutrale ooit. De prestatie van Kipchoge werd in een bui van overdrijving in één adem vernoemd met Sir Edmund Hillary, die als eerste de Mount Everest had bedwongen, en met Neil Armstrong, die in 1969 als eerste een voet op de maan had gezet. Ook de vier minuten-barrière op de mijl van Roger Bannister in 1954 kwam even ter sprake, maar dat was dan weer te veel eer voor Bannister.

GEEN OFFICIEEL RECORD

De superlatieven waren twee uur lang te horen, en dat voor een prestatie die niet verder zal geraken dan het *Guinness Book of Records*. In een officiële recordtabel of een recordboek zal Eliud Kipchoge niet te vinden zijn, althans niet de 1u59.40 maar wel zijn 2u01.39 van september 2018 in Berlijn, het echte wereldrecord. De tijd van vandaag onder de twee uur blijft de snelste marathonafstand lopend afgelegd.

Dat laatste is geen diskwalificatie. Er is weinig mis met wat Ineos en Kipchoge vandaag hebben neergezet, maar de prestatie verdient enige contextualisering. Neem nu de hazen. Ook het echte marathonrecord kwam tot stand met lopers die het tempo aangaven, maar die worden in echte marathons wel geacht aan de wedstrijd te starten en het zo lang mogelijk vol te houden. Daar wringt het schoentje. Soms lopen ze tot kilometer 25 aan mooie recordtempo's, tot de hazen wegvallen omdat die geen dertig of meer kilometer tegen 2'50

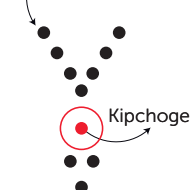

De Keniaan Eliud Kipchoge (34) aan de eindmeet. © REUTERS

De hulpmiddelen van Kipchoge

41

hazen die elkaar afwisselen

85%

minder luchtweerstand door Y-formatie

€15 miljoen

Via Ineos. Team van meer dan 100 mensen ter beschikking onder wie diëtisten, wetenschappers en topatleten.

Nike Zoom Vaporfly Next%

4% winst tegenover een 'normale' schoen.

aankunnen, waarna de recordloper in zijn eentje de klus niet kan klaren.

In Wenen kreeg Kipchoge elke vijf kilometer zeven nieuwe hazen, stuk voor stuk wereldtoppers. Na testen in de windtunnel bij de Belgisch professor Bert Blocken bleek dit de ideale formatie: vijf liepen in een perfecte V-formatie voor hem en twee achter hem, wellicht om de luchtweerstand achter hem te verminderen en om hem op te rapen als hij zou struikelen. Voor de gelegenheid was het asfalt van de Praterallee - 4,8 kilometer - heraangelegd. Onderweg kreeg Kipchoge ook zijn eten aangereikt, waar hij in officiële wedstrijden langs een tafel moet passeren. Er reed ook een auto voor die het tempo aangaf met een laserstraal.

Nog een geluk dat deze prestatie is geleverd door de marathonloper die ook het officiële record op zijn naam heeft, maar dat zal niet beletten dat naar de schoenen zal worden verwezen. Terecht. De parallel met de zwempakken die tien jaar geleden een tsunami aan records veroorzaakten, is niet veraf. De vijf snelste officiële tijden op de marathon zijn allemaal gelopen in 2018 (één) en 2019 (vier) en allemaal op de Nike Vaporfly. Alle andere lopers, inclusief Kipchoge vandaag, liepen op de Vaporfly Next%. Die Next% bewijst dat er nog een procentje loopeconomie werd gewonnen.

In Wenen kreeg Kipchoge elke vijf kilometer zeven nieuwe hazen, stuk voor stuk wereldtoppers

Geen enkele atleet wil toegeven dat de schoenen voor die opmerkelijke verbetering hebben gezorgd. Kipchoge zelf deed vorig jaar in Berlijn ruim één minuut af van het marathonrecord, de grootste progressie in meer dan vijftig jaar. Ook onze Belgen Koen Naert en Bashir Abdi lopen op die schoenen en ook zij geven niet graag toe dat de schoen met carbonzool bij hun spectaculaire verbeteringen een rol heeft gespeeld.

De Vaporfly verbetert de looeconomie. Bij een test aan de University of Colorado lieten zestien lopers tussen 1,59 procent en 6,26 procent verbetering optekenen. Het gemiddelde was die vier procent in de naam van de schoen en dat is niet hetzelfde als vier procent sneller lopen. Kipchoge liep dan nog op een verbeterd prototype van de Vaporfly Next%.

Nogmaals, dit alles - al of niet verboden ideale condities, hazen, auto, laser pacing, asfalt, parcours en de niet verboden schoenen - doet niets af van de fenomenale prestatie van Eliud Kipchoge. Dat op de Nederlandstalige Wikipedia-pagina van de Keniaan het marathonrecord al is vervangen door de 1u59, is evenwel niet terecht. De Engelse deed beter. Daar stond de tijd in cursief met daarbij de correcte vermelding: een experimentele loop over de marathonafstand.